

ΟΤΑΝ ΑΝΑΣΤΕΝΑΖΕΙ ΤΟ ΒΙΟΛΙ

Πῶς χαίρομαι! μὰ κάτι μὲ πονεῖ,
 Κάτι χροστώ, κάποιο ἄδικο μὲ πνίγει,
 Σὰν κάποια νοιώθω πὸ βαθειὰ φωνή --
 Ναί, χαίρομαι, μὰ κάτι μὲ πονεῖ,
 Μὰ μαύρ' ἰσκιὰ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ φύγει.

Πῶς χαίρομαι τοῦ ἡλιοῦ τὴν ἀγκαλιά,
 Τὸ φῶξ καὶ τ' ἄνθια καὶ τὴν πρασινάδα,
 Ἐὰ λόγια τῶν παιδιῶ μου -- σὰν πουλιὰ --
 Ναί, χαίρομαι τοῦ ἡλιοῦ τὴν ἀγκαλιά,
 Μὰ μέσα μου σταλάζει μιὰ πικράδα.

Πῶς χαίρομαι, μὰ κάτι μὲ πονεῖ,
 Κάποια ἀδικία τὸν κόσμο κυβερνάει.
 Κάτι ἔπρεπε πὸ πλεῖρο νὰ γενεῖ --
 Ναί, χαίρομαι, μὰ κάτι μὲ πονεῖ,
 Κάτι ὁ ἄνθρωπος στὸν κόσμο αὐτὸ χαλάει.

ΠΟΘΟΥΛΑ

Ρόδον ἀφράτο
 Καὶ τρυφερὸ
 Στόμα δροσιάτο
 Μάτι λαμπρό.

Ἐσπᾶ ἄγρια ἢ Μπόρα
 Ἐνα ἀχ μισρό.
 Διάβηκε τώρα --
 Μ' αὐτὸ νεκρό.

ΜΟΝΟ ΚΕΙ ΠΕΡΑ

Μοῦπεν ἡ φωτιὰ ἄπο ἰζάνι:
 Μόνο ἐδῶ εἶν' ἡ ζεστασιά.
 Τοῦ παιδιοῦ μου τὸ ματάκι:
 Μέσα δῶ εἶν' ὄλη ἡ δροσιά.

Μοῦπε τοῦ Βοριᾶ ἡ φοβέρα,
 Μὲς στὸν κόσμο νὰ πτωῖ.
 Κ' ἡ καρδιά: μόνο καὶ πέρα
 Σὰ θὰ πᾶς δὲ θὰ ζητῶ.

ΚΑΤΙ ΒΟΥΒΟΙ ΑΚΛΟΥΘΟΥΝΕ

Κάτι βουβοὶ ἀκλουθοῦνε
 Ἄργα κάποιο νεκρό,
 Δίχως παπὰ τὸν πᾶνε
 Δίχως ἓνα σταυρό.

Τὸν κάποιο πᾶνε, ποῦχει
 Μόνος τοῦ σκοτωθῆ,
 Γιατὶ εἶχεν ἀγαπήσει
 Δίχως ν' ἀγαπηθῆ.

Χριστέ μου! στοὺς ἀνθρώπους
 Δὲν ἔδωσες θαρρῶ,
 Για σῶμβολον ἀγάπης
 Τὸν τίμο σου σταυρό:

ΣΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΙΝ' Η ΑΓΑΠΗ

Σὰ μουσικὴ εἶν' ἡ ἀγάπη,
 Σὰ γέλια εἶναι χαρῶς,
 Σὰν πόθοι μυρωμένοι,
 Σὰ δάκρυα συφορᾶς.

Σὰ μουσικὴ εἶν' ἡ ἀγάπη,
 Πλαταίνει, δὲ χωρεῖ
 Στὰ σωθικά μου -- κι' ὄλον
 Τὸν κόσμο πλημμυρεῖ.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΠΕΤΡΑΔΙΑ ΤΩΝ ΒΥΘΩΝ*

I.

Νὰ κάλι: ἡ ἀνητυχία, ἔρχεται σύγγεφο καὶ μὲ κυ-
 κλώνει. Ἀνάμεσά της οἱ ἔδρες στενές, τὰ παράθυρα
 σκοτεινά, οἱ στέγες χαμηλές, ὁ ἀέρας πηχτός καὶ
 ἀκίνητος. Μοῦ ἔρχεται νὰ τὰ σπάσω βλα καὶ νὰ ξε-
 χυθῶ. Ἰδιο τὸ φῶς ἐνὸς ἡλιοῦ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ
 νυχτωμένα πέλαγα νὰ τιναχθῶ κατὰ γύρω, νὰ γιορ-
 τάσω ἔνωση μὲ κάθε ἀπέραντου τὴν ψυχὴ. Καὶ τὸ
 περίγραμμα τοῦ κόσμου νὰ ξεπεράσω καὶ τοῦ ἰδεοῦ
 τὰ θρία καὶ νὰ ρεῦσω καὶ νὰ ἐκταθῶ τόσο, ποὺ πιά νὰ
 μὴν ὑπάρχει γιὰ μένα ἐπιθυμία καὶ ἄγνοια.

II

Τὸ χῶμα μύριζε σαπίλα. Κάπως τῆς ἤρθε καὶ ἐκ-
 πλώθηκε. Τὸ κορμὶ βαρὺ, σὰν ἔτοιμο νὰ σταματήσῃ,
 χάραξε τὸ σχῆμα. Ὁ ἄνθρωπος εὐκολώτερα ἀπὸ κάθε
 ἄλλο παίρνει τὴ θέση τοῦ στή γῆ. Ἔτσι, ἦταν ὡραία.
 Τὸ φεγγάρι ξεπροβάλλοντας, ἔρριξε τὴ διάφανη τα-
 φόπετρα. Ὅλα τῆς ἔμοιασαν πεθαμένα. Καὶ τὸν ἑαυτὸ
 της μὲ τὰ μάτια τ' ἀνοιχτά, ποὺ εἶχαν φτάσει τὸ φεγ-
 γάρι, τὸν εἶδε βασιλεῖα στὴν ἀπέραντη νεκρόπολη.

(* Τὰ «Πέρα ἀπὸ τὴ Ζωή» συνεχίζονται μ' αὐτὸ τὸν τί-
 τλο. Ἔτσι θὰ βγοῦν καὶ σὲ βιβλίον.

III

— Πές μου πώς ο θάνατος είνε ώρατο πράμα, γιά νά μπορέσω νά πεθάνω... Καί χαμήλωσε τὰ μάτια τὰ κουρασμένα απ' τὸ βραμ. Ἦταν νόχτα, μὰ τὸ σκοτάδι φωσφόριζε. Ἡ ψυχὴ τῆς σάν κάτι ἀνοιχτὸ πρὸς τὸ ἀπειρο, ἐξακριβότανε ἀργά, μαρτυρικά. Φούντωσε τὸ λίγο ἢ τρέλλα, ἢ τρέλλα πού λίγοι τῆ γνώρισαν καὶ οἱ μοῖρες, διπλωμένες μαύρους μποξάδες, κάθησαν γύρω στὴ φωτιά. Ἡ γυναίκα ξαναεῖπε:— Πές μου πώς ο θάνατος είνε ώρατο πράμα... Κανένας δὲ μίλησε. Τὸ βούρκωμα ἔλου τοῦ κόσμου μάζευτηκε κι ἔσταξε ἀπ' τὰ μάτια τῆς δάκρυ, δάκρυ, ἀλυσοδενοντάς τη σφιχτότερα μὲ τὴ ζωὴ. Οἱ μοῖρες οὔτε κουνήθηκαν. Οὔτε σάν ἓνα νὰ, οὔτε σάν ἓνα ὄχι ἔφτυσε ποτέ.

IV

Ὁ δρόμος μου φέρνει ἀλητες, βλάχους, τσοπανάρους καὶ γυρολόγους. Φέρνει σακάτηδες καὶ κκομοριασμένους. Καὶ γυναικούλες διπλωμένες πελερίνες καὶ ξεθωριασμένα φουστάνια παληῶν καιρῶν. Φέρνει καὶ παιδάκια πού δὲ χόρτασαν, οὔτε φιλήθηκαν, ἀμελημένα σάν τ' ἀγριοδλάστταρα. Μὰ φέρνει κάποτε καὶ κουρασμένους ἀριστοκράτες, βουτυγμένους στὴ σκόνῃ τῆς σιχασιάς. Κι ἐγὼ διαλέγω. Παίρνω τὰ ώραία τους καὶ τὰ κἀνω δικά μου, παίρνω τὰ θλιβερά τους καὶ τὰ κἀνω δικά μου. Καὶ περνῶ τὸν καιρὸ μου φυλλορροώντας τοὺς ἀνθρώπους, διαλέγοντάς τους καὶ φτιάνοντας τῆς κοινωνίας τους. Ὡς πού μιὰ μέρα ἀγγέρας δυνατώτερος θὰ φυσήξει, θὰ μὲ μαζήσῃ καὶ μένα καὶ θὰ πάρει τὰ μάτια μου νὰ τὰ βάλει στὸ μέτωπο κάποιος νόχτας πού δὲ γνώρισε τὸν ὕπνο καὶ τὴ γαλήνη ποτέ.

V

Θρύφαλλα ἡλιων εἶδε ἓνα μεσημέρι στὴν ἄμμο κι ἔσκυψε νὰ τοὺς μιλήσῃ:— Πῶς ξανακολλάει μιὰ θρυμματισμένη ζωὴ; Σκόρπια σὰς βλέπω κι' ὅμως ψηλά δίνετε ἀκαίριο τὸ μέγα σχῆμα. Σάν πῶς;... Τὸ κῶμα κύλισε πλατὺ, παφλαστό, καὶ τὰ σκέπασε τὰ θρύφαλλα. Καὶ φάνηκαν σὰ μάτια πού κῆταζαν ἀπ' τὴ σκιά. Κι ὅμως ὁ ἥλιος φλόγριζε, πυράχτωνε, μωσακίζε ἢ κάτι μονοκόμματο, ποιὸς μπόρεσε νὰ ξέρει.

VI

Εἶχανε σταθεὶ κάτω ἀπ' τὸ φανάρι. Μπροστά τους ἓνα γεφύρι πού ἔβωνε τὴν ἀπλωσιά μὲ τὸ βουναλάκι. Κι ἄρχιζε τὸ ἀμφιθέατρο τῆς φύσης, μὲ ψηλὲς βραμίδες, σὰ γιά νὰ κάτσουν ἡμίθεοι κι ἀπὸ κει νὰ ἴδουν τὰ δράματα τοῦ κόσμου.— Καὶ νὰ περνούσαμε τὸ γεφύρι... εἶπε μέσα τῆς ἡ γυναίκα.— Καὶ νὰ περνούσαμε τὸ γεφύρι... εἶπε μέσα τοῦ ὁ ἄντρας. Κυτάχτηκαν σιωπηλά. Ἡ γυναίκα ἀκούμπησε πιδ βραειά στὸ μπράτσο του γιὰτὶ δὲ βαστούσαν τὰ πόδια τῆς.— Καὶ τρέχοντες καὶ τρέχοντες, νὰ φτάνουμε στὴν ψηλότερη θαμνίδα τοῦ θεάτρου καὶ φτερωτοὶ καὶ ὀψωμένοι στὶς ἄκρες τῶν ποδιῶν ν' ἀγκαλιαζόμεσθε καὶ μέσα στὴ νόχτα μὲ τὰ δυὸ κορμιά μας νὰ στήναμε

τὸ ἀγαλμα τῆς Νίκης... Ἐκνεῖπε μέσα τῆς ἡ γυναίκα.— Καὶ καθὼς εἶναι σκοτάδι καὶ διψάδαπε κανεῖς, νὰ σὲ πέτρω γάμω στὶς πέτρες καὶ στ' ἀγκάθια καὶ πονεμένην ἔτσι νὰ σὲ φιλοῦσα, ὡς πού νὰ στάξουν εἶμα τὰ χεῖλια σου. Ἐκνεῖπε μέσα τοῦ ὁ ἄντρας. Κυτάχτηκαν σιωπηλά. Τώρα ἀπ' τῆς ὄψης τοὺς κάτι ἔρρες, κάτι κυλούσε, σὰ δάκρυ καὶ σὰ φῶς.— Πῶς, τῆς εἶπε. Ἡ γυναίκα ἦταν καλὰ ἐκεῖ καὶ δὲν ἤθελε νὰ φύγει. Ἔπειτα ἡ ψυχὴ τῆς εἶχε τρέξει νὰ ξεπεράσει τὸ γεφύρι. Πῶς νὰ φύγει εἰς τὴν ψυχὴ τῆς; Στὸ νοῦ τοῦ ἄντρα ἔγνοιες ἐγκόσμιες εἶχαν ἀλλάξει τὴ σκηνογραφία. Ἀνήφοροι, κκοκοπιές, πού ν' ἀνεθεῖ κνεῖς! Ἔστριψε τὴ γυναίκα μιλῶν κατὰ τὸ γυρισμό. Τὸ φανάρι φώτιζε ἀκόμα καὶ καθὼς γύριζαν σκυφοὶ, εἶδειξε μικρότερους τοὺς ἴσκιους τους.

VII

Τρέχει τὸ νερὸ μέσα στὴ νόχτα καὶ μάζυ τοῦ τρέχω κ' ἐγὼ. Περνάμε ἀπ' τὰ σπικρά, νοτίζουμε τὰ κομισμένα σκουλήκια, λιμνάζουμε γύρω στοὺς κορμούς καὶ πάλι τραβάμε. Κάποτε τὸ νερὸ παίρνει τὴν ὑπόστασὴ μου καὶ μοιάζει γυναικία πνευμένη. Κι ἄλλοτε παίρνω ἐγὼ τὴν ὑπόστασὴ τοῦ νεροῦ καὶ φαίνομαι ἄσκη καὶ ρευστὴ. Κι' ὅλο τρέχουμε Σάν βροῦμε τρέπες, χωνόμαστε, ξαφνίζοντας τὰ σκοτάδια. Στους κητφόρους εἶμαστε ἀκράτητοι. Ἀπ' τοὺς ὀπνομοῦς περνάμε ἀργὰ καὶ σκεπτικὰ. Ἔτσι κυλῶντας ἔλα, τὴ νόχτα, ξεχωνόμαστε κάποτε στὴ θάλασσα. Τότε ξεχνούμε τὰ δράματά μας. Κι ἀνακαθόνοντας τὴν οὐσία μας μὲ ἀμύρες καὶ μὲ πίκρες ἀλλόκοτες, κοιόμαστε κάτι πού μόνο βουὶά μπορεί νὰ ἐξηγηθεῖ.

VIII

— «Νικητῆς ἡ Μοναχός». Ἡ σελίδα ἔτρεμε στὰ δάχτυλά τῆς. Νικητῆς ἡ Μοναχός, ψιθύρισε κι αὐτὴ. Καὶ λίγο λίγο εἶδε στὴ σκιά νὰ χρῆάζονται οἱ δυὸ μορφές, ψηλές, σκυθρωπές κι ώραίες, μὲ μάτια γεμάτα ὑπομονή, μὲ χεῖλια σφαιλιστά. Τὸ βιβλίον γλύστρησε, τὸ κορμὶ τῆς ἔπεσε στὰ μαξιλάρια κι ἔνοιωσε νὰ τίς κυτάξῃ ἐρωτικά. Ποιὰν ἀγαποῦσε πιδ πολὺ; Ἀπλωσε τὰ χέρια. Καὶ κεινες ἤρθαν κοντὰ τῆς καὶ γύρνανε στὰ πόδια τῆς. Τότε ἀναψε γιά πρώτη φορὰ τὸ φῶς τῆς στὰ γεμάτα καὶ εἶδε τὴν ψυχὴ τῆς δισποστάτη.

ΕΙΡΗΝΗ ἢ ΣΟΦΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΓΚΥΡΑΣ", *

Τοῦ Κνωστὸ Χάμδων ἓνα ποιητικώτατο ἡμερολόγιον ὀδοιπόρου, πού ζογραφεῖται, λιπὴ, μὰ παραστατικὰ, τὴ νοσηρτικὴ φύση καὶ ζωὴ, βγήκε στὴ λογοτεχνικὴ σειρά τῆς Ἀγκύρας. Ὁ τίτλος του εἶναι «Ἐπὶ τὰ ψηφιοποιικὰ δάττα» καὶ μεταφραστῆς του ὁ Δ. Χατζόπουλος (Μποῆμ).

— Μὲ τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ Ὁσκάδ Οὐάιλντ τὸ δυνατὸ ἔργο, πού πολὺ παραξηγήθησε δῶ, στὸν τόπο μας ἀπὸ μερικὲς παιδιάστικες κκοκοκεφαλῆς γνωρίζε συστηματικώτερα ἡ Ἀγκυρα τὸν κόσμο πού διαβάζει. Ὑστερ' ἀπὸ τὸ «Νεὲ ἀποφροντις» μὰς χαρίζε τώρα, στὴ λογοτεχνικὴ βιβλιοθήκη τῆς «Τὸ πορτραῖτο τοῦ Ἀδριαν Γραϊῖ».